Raadsorganen
Griffie
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/

Gemeente Utrecht

Commissie Mens & Samenleveing

Behandeld door	D. Rijnders	**Datum**	11 mei 2021
Onderwerp	Adviesbrief inzake de regeling risicovolle projecten		
E-mail	danielle.rijnders@utrecht.nl		
Bijlage(n)	Notulen adviescommissie C&F		

Beste raadsleden,

Op 20 december 2018 heeft de gemeenteraad motie 2018/278 aangenomen. Hierin heeft het college de opdracht gekregen om, in samenspraak met de raad, te komen tot een Utrechtse ‘Regeling Grote Projecten’. Eind februari 2020 hebben wij een adviesbrief met een aantal conclusies en aanbevelingen opgesteld t.a.v. het destijds voorliggende concept. Inmiddels is eind april 2021 het raadsvoorstel regeling risicovolle projecten ontvangen. De regeling heeft als doel de raad te versterken in zijn kaderstellende en controlerende rol bij projecten. Het raadsvoorstel is gepresenteerd in de adviescommissie Controle & Financiën op 29 april, waarbij wij navraag hebben gedaan naar de opvolging van onze eerdere aanbevelingen. In de tabel hieronder zijn de eerdere aanbevelingen weergeven en voorzien van de mate van opvolging (plus/min) en waar relevant voorzien van een aanvullende toelichting/advies.

1.Wij kunnen ons goed vinden in de meer uitgebreide reactie op de RRP die uitgebracht is door respectievelijk de raadswerkgroep RRP en de rekenkamer. Hun conclusies en aanbevelingen delen wij. Voorliggende reactie vanuit de adviescommissie is derhalve korter van aard.	NVT	Deze opvolging volgt in een separate brief en/of annotatie. Wij verzoeken u hiervan kennis te nemen.
2. Wij zijn benieuwd naar het door het college opgestelde beheersingskader, zodat we het geheel aan maatregelen kunnen overzien. We adviseren om hierin ook aandacht te geven aan de organisatiecultuur, in het bijzonder de ruimte die medewerkers ervaren om risico’s die zij signaleren actief aan de orde te stellen en waar nodig te escaleren (op alle niveaus).		Het gevraagde ‘beheerkader’ is als bijlage bij het raadsvoorstel gevoegd. Deze Handleiding Projectbeheersing is ook door Twynstra Gudde beoordeeld in samenhang met de concept Regeling (toen nog Verordening genaamd). Geconcludeerd is dat deze voldoende handvatten aan de organisatie geeft om projecten te beheersen en vervolgens

		op basis daarvan de juiste informatie richting de raad kan leveren. En dat deze informatie, mits tijdig aangeleverd, ook voldoende basis biedt voor (bij)sturing door de raad. Wel wordt opgemerkt dat het cultuuraspect, de implementatie, aandacht vraagt. Op het cultuuraspect gaat de regeling of de handleiding niet verder in.
3. We onderstrepen het belang dat de RRP van toepassing is op risicovolle projecten in alle domeinen (niet alleen het fysieke domein), zonder daarbij de focus te verliezen. Dit zou overigens van invloed kunnen zijn op de criteria van risicovolle projecten.		Weliswaar is in artikel 3 expliciet verwoord dat de regeling van toepassing is op álle beleidsterreinen, de eerste toepassing van het eigen afwegingskader van het college leidt tot het voorstel om 5 ruimtelijke projecten aan te wijzen als risicovol project (waarbij een ruimtelijk project buiten het afweegkader toegevoegd is). Ook projecten binnen de grondexploitaties moeten kunnen worden meegenomen in deze selectie aldus de adviescie..
4. Speciale aandacht vragen wij voor (mogelijke) situaties waarin een tijdelijke organisatiestructuur naast de lijnorganisatie bestaat die niet officieel de naam ‘project’ heeft, maar wel de kenmerken heeft van een risicovol project en potentieel tussen wal en schip kan vallen. Eveneens gaat onze zorg uit naar ‘kleine’ projecten die incrementeel en daardoor (enigszins) onopgemerkt een ‘groot’ en risicovol project worden. Ook deze projecten moeten in het kader van de RRP goed op het vizier gehouden worden.		Bij de huidige stukken missen wij een overzicht van alle aan de criteria getoetste projecten. Wij vinden het raadzaam om dat overzicht nog toe te voegen en dat ook in de toekomst te blijven doen.
5. In de afweging of een project wel of niet onder de RRP valt, speelt het geen rol van betekenis als de financiering van een project uit een grondexploitatie plaatsvindt. Bij de gemeente Utrecht zijn er instrumenten beschikbaar om deze risico’s inzichtelijk te maken en is er een reguliere informatiestroom over lopende grondexploitaties. Het is voor ons niet duidelijk hoe we de RRP moeten lezen in licht met alle andere risico- en beheersmaatregelen, zoals de maatregelen die voortvloeien uit de Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Wij adviseren hier (meer) aandacht aan te besteden.		Binnen de regeling is de wijze van financiering niet relevant.
6. De RRP is een vastlegging van afspraken over de informatievoorziening van het college aan de raad bij risicovolle projecten, met als doel de control op projecten te verbeteren. De RRP is (nu		Niet onderbouwd is waarom het college niet heeft gekozen voor de Verordening risicovolle projecten in plaats van een

nog) geen verordening. Dit kan mogelijk leiden tot vragen en onduidelijkheid over de status van de regeling. Hoe voorkomen we een subjectieve invulling?		regeling. Positief is dat regeling zelf is weergegeven op een overzichtelijke wijze met genummerde bepalingen. Verankering in de financiële verordening lijkt bevorderlijk voor de status van de regeling en de samenhang met andere financiële instrumenten.
7. Aan het einde van de lopende raadsperiode (2022) wordt de RRP geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Is dit tijdstip wel realistisch gezien het startmoment van de RRP? Wij adviseren om daar meer tijd voor te nemen.		In art. 11 RPR is bepaald dat de regeling drie jaar na de inwerkingtreding door het college en de raad wordt geëvalueerd.
8. De gemeenteraad besluit op voorstel van het college of een project binnen deze regeling wordt uitgevoerd of daar niet onder valt. We zouden daar graag op willen aanvullen dat de raad dit ook eigenstandig kan besluiten, dit geldt ook voor herijkingen. Deze afweging zou een vanzelfsprekend onderdeel moeten zijn van een raadsvoorstel, vergelijkbaar met het oordeel over het referendabel zijn van voorstellen. Hierbij is in alle gevallen geborgd dat een expliciete afweging is gemaakt. In de gevallen dat deze afweging een positieve conclusie kent, zou het toevoegen aan de RRP een onderdeel moeten zijn van het raadsbesluit.		De raad is volgens de RRP ook zelf bevoegd om voorstellen te doen om projecten onder de RRP te brengen.
9. De concerncontroller draagt zorg voor een onafhankelijke toets op de informatievoorziening. We gaan graag met de concerncontroller in gesprek over de positie en de rol richting de raad bij deze regeling.		In art. 4 RRP is bepaald dat de regeling wordt uitgevoerd door burgemeester en wethouders. Uit de **toelichting** blijkt dat de regeling wordt uitgevoerd onder verantwoordelijk van de project-portefeuillehouder namens B&W en dat de wethouder Control verantwoordelijk is voor de werking van de Regeling. De concerncontroller ziet toe op de werking van de regeling.
10. Bij de inhoud van de rapportages als gevolg van de RRP adviseren wij een combinatie te kiezen van een overzichtelijk dashboard en duidelijke tekstuele toelichtingen in het kader van het vergroten van de leesbaarheid. Wij zijn benieuwd hoe de rapportages van de RRP passen c.q. opgenomen worden in de jaarlijkse P&C-cyclus.	PM	De inhoud van het Startdocument (art. 7 lid 4 RRP) en de Eindrapportage (art. 10 lid 3 RRP) is uitgebreid beschreven. Van de inhoud van de Voorgangsrapportage (art. 8 lid 2 RRP) en de Tussenrapportage (art. 9 lid 1 RRP) is de essentie weergegeven. Dit zal verder vorm moeten krijgen in de praktijk. Wij adviseren dit aspect hierin mee te nemen.

		Vwb leesbaarheid van de rapportage adviseren wij hier aandacht aan te besteden in de voortgangsrapportage.
11. Tot slot willen we de suggestie meegeven de definitieve regeling, voor verzending aan de raad ter besluitvorming, voor advies voor te leggen aan een externe met seniore expertise op het terrein van risicomanagement.		Door de regeling en de handleiding projectbeheersing aan TwynstraGudde voor te leggen is voldaan aan deze aanbeveling.

Reactie de heer van Vugt (adviseur en accountant deloitte)

De accountant geeft aan de aangepaste versie van de regeling een duidelijke verbetering betreft ten opzichte van de eerdere versie. Hij geeft de volgende opmerkingen mee:

- Het is belangrijk dat bij de twee rapportages ook wordt vermeld welke projecten niet als groot project zijn aangemerkt en waarom niet. Op deze wijze kan de raad dit beoordelen en eventueel besluiten het project alsnog als groot project aan te merken.
- Het moet duidelijk zijn op welke wijze grondexploitatie-projecten (o.a. Leidsche Rijn, Kanaalzone, Stationsgebied) bij de analyse en weging worden betrokken en of hier sprake is van een groot project.
- Door aan te sluiten bij de huidige P&C-cyclus gaat de 1e rapportage over de periode sept jaar X-1 tot en met maart jaar X (circa 7 maanden) en de 2e rapportage over de periode april jaar X tot en met augustus jaar X (circa 5 maanden). Het is dus belangrijk te realiseren dat de 1e rapportage ook gedeeltelijk gaat over de ontwikkelingen van het voorgaande jaar. Voorts is het risico dat de rapportages weinig aandacht krijgen in de raad omdat ze onderdeel uitmaken van veel meer P&C-documenten die tegelijk worden behandeld. *Alternatief zou kunnen zijn: 1 rapportage over januari tot en met juni jaar X en 2e rapportage over juli tot en met december jaar X. De handeling in de gemeenteraad kan dan begin september jaar X en begin maart jaar X+1 plaatsvinden. Nadeel is dat het los is gekoppeld van andere P&C-documenten. Voordeel is dat het over steeds over een kalenderjaar gaat en dat de documenten mogelijk meer aandacht krijgen.*
- Voor een goed uitvoering van de Regeling Grote Projecten is een cultuur waarbij centrale kaders als aanvulling op het decentrale organisatie model worden ingevuld en nageleefd belangrijk.

Adviescommissie 29 april 2021

In de adviescommissie van 29 april is de regeling gepresenteerd door de ambtelijke organisatie. Volledigheidshalve zijn de notulen van deze adviescommissie als bijlage toegevoegd. In deze adviescommissie hebben wij met de ambtelijke organisatie onderwerpen besproken als reikwijdte van de projecten (o.a. grondexploitaties en ICT projecten), opvolging van de externe consultatie en de bestuurlijke verantwoordelijkheid (dubbelrol van de wethouder control).

Met vriendelijke groet,

Dimitri Gilissen
Voorzitter adviescommissie C&F